

NIEUWJAARSWENS VAN PIETER VISSER

**GEDICHT TER GEDACHTENISSE VAN DE RAMPVOLLE JAAREN 1799 EN 1800,
EN TOT OPWEKKING VAN HET MENSCHDOM, IN NAVOLGING VAN DE KLAAG
PROPHEET JEREMIAS, IN ZYN KLAAGLIEDEREN CAP. 3. VERS 39 EN 40. WAT KLAAGT
DAN EEN LEVENDIG MENSCH, EEN IEDER KLAAGTE VAN WEGENS ZYNE ZONDEN, LAAT
ONS ONZE WEGEN ONDERZOEKEN EN DOORZOEKEN EN LAAT ONS WEDERKEEREN
TOT DEN HEERE.**

Dit jaar nam zyn begin met felle en harde vorst,
Met ongemeene kou, zo dat men zeggen dorst
Dat zy geen weerga had, zo ons de boeken melden,
En die ons bovendien een langen tyd verzelden,
De Vaartuigs lagen stil wel ruim een vierde jaar,
Veel mondkost die bedorf, en in veel opzicht naar,
Maar op het laatst van al wanneer de harde vorst,
Verwisselt door den dooy, het stroom ys open borst,
Toen was er veel elend en dat in veele Oorden,
Door overstroom verwekt, men van veel rampen hoorden,
Veel menschen en veel vee dat hier door omme kooft,
Veel huizen weggespoeld, veel landen overstroomt,
Zo dat men was verplicht tot nodig onderstand,
Van dit noodlydend volk, om door het gantsche land,
Een liberale gift tot redding te besteeden,
Die in dit rampgeval de schaade had geleeden,
Zo dat ons oogen steeds een droef gezicht verzelt,
Waar men zich keert of wend, 't is rondom naar gesteld,

Het kruid en bloemgewas en veele winterzaden,
Dat laat zich kwynend zien, met koud en kleum beladen,
Hier by kwam bovendien een ander ongeval,
Daar was noch gras, noch hooy op 't land noch in de stal,
Den Veeman stond bedrukt als hy zyn vee beschouwd'
Hoe mager dat het is door honger en door koud,
En dit is zo gevolgd, zo dat het hooygewas,
Was duur en byster schraal zo dat by veelen pas,
De helft was geteeld van 't geen hy nodig had,
En bovendien nog slegt, door overmatig nat,
Zo ras de Herfst kwam, was 't weder plas op plas,
'T schynt of dit wonderjaar daar toe gekomen was,
Om 't aardryk en den mensch door rampspoed te beschaden,
En als een boode Jobs die tyding brengt van 't kwaade,
Dit blykt noch des te meer, wanneer men neemt in acht,
Hoe God het Engelsch Volk heeft aan ons wal gebragt,
En wat 'er is gebeurd wanneer men heeft vernomen,
Dat zoo'n geduchte magt is in ons land gekomen,
Hoe zy in korten tyd, die zo geduchten post,
Als aan de Helder was, ook hebben afgelost,
En zo is 't ook gegaan met onze gantsche vloot,
Die kreegen z'in haar magt ook zonder slag of stoot,
Maar nogthans met dat al, zo was het ook geleegeen,
Dat veel van 't Fransche Volk haar onderwyl kwam tegen,
Vereent met onze magt, zo dat zy had te stryden,
Van vooren niet alleen maar ook van alle zyden,

Zo dat zy slag op slag malkander zo tracteerden,
En echter evenwel de Engelsche avanceerden,
En Alkmaar bezet, de Beverwyk naby
Alwaar de laatste stryd geschied in die contry,
Toen is het Engelsch Volk van daar geretireerd,
En naar haar oude Camp (de Zyp) terug gekeerd,
Toen hebben zy van daar en binnen weinig dagen,
Den Franschen Commandant een voorstel voorgeslagen,
Om onverhinderd weer te trekken na haar land,
En dit is by accoord gekomen tot bestand,
Zo raakten wy verlost en voor de wintertyd,
Het Engelandsche Volk en ook de Fransche kwyt,
Zoud ik nu al 't gevolg van dezen Inval melden,
En wat al ramp en leed die landing ook verzelden,
Zoud ik van slag tot slag, van stuk tot stuk beschryven,
Nauwkeurig geeven acht op wandaat en bedryven,
Van Rus, van Engelsman, van Vrienden en Vyanden,
Hier in dit kort gedicht, het moorden en het branden,
En wat er by den een en ander is gebeurd,
Dat waardig is beklagt, en waardig word betreurd,
Neen ik verhaal hier maar hoe dat er in 't gemeen,
Veel onheil is geschied, veel rampen zyn geleen,
Zo dat ons Noordholland de westkant wel voornaam,
Is deerlyk vernield, veel woonings onbekwaam,
Veel huizen uitgesloopt, gehuchten gantsch verbrand,
Vertreeden en vertrap, veel vruchten van het land,

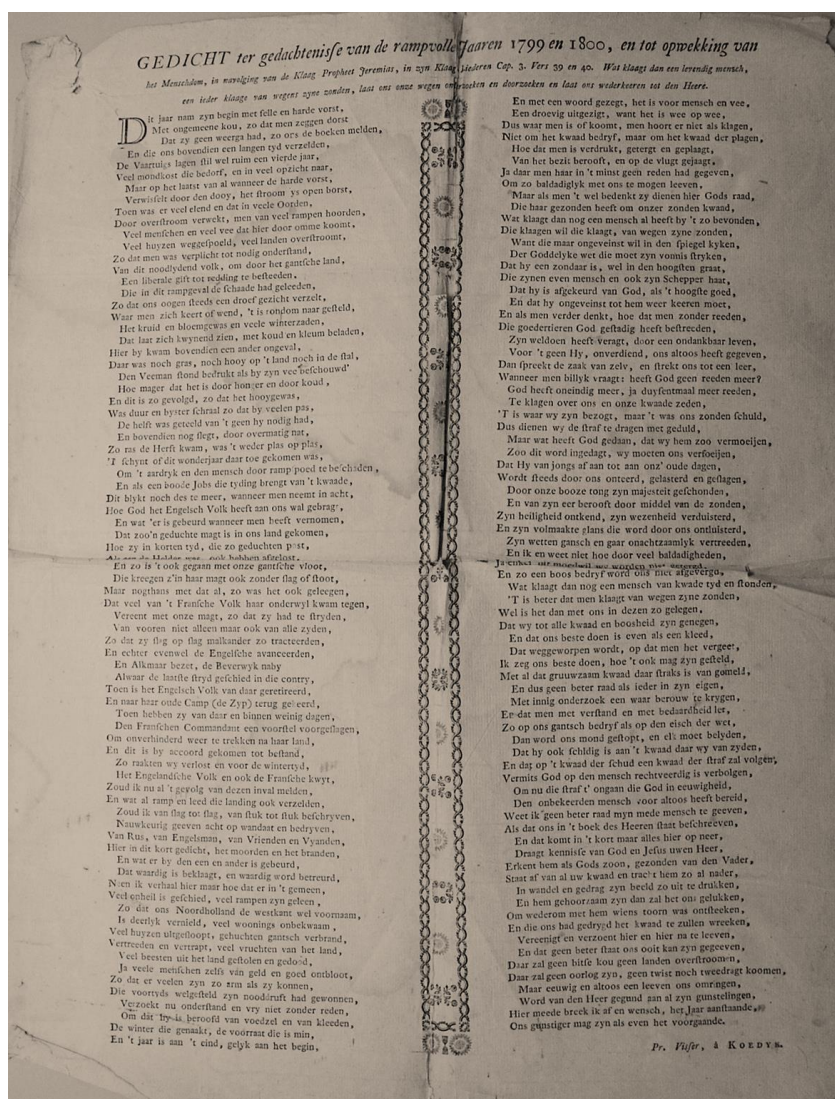
Veel beesten uit het land gestolen en gedood,
Ja veele menschen zelfs van geld en goed ontbloot,
Zo dat er veelen zyn zo arm als zy kunnen,
Die voortyds welgesteld zyn nooddruft had gewonnen,
Verzoekt nu onderstand en vry niet zonder reden,
Om dat hy is beroofd van voedzel en van kleeden,
De winter die genaakt, de voorraat die is min,
En 't jaar is aan 't eind, gelyk aan het begin,
En met een woord gezegt, het is voor mensch en vee,
Een droevig uitgezigt, want het is wee op wee,
Dus waar men is of koomt, men hoort er niet als klagen,
Niet om het kwaad bedryf, maar om het kwaad der plagen,
Hoe dat men is verdrukt, getergt en geplaagt,
Van het bezit berooft, en op de vlugt gejaagt,
Ja daar men haar in 't minst geen reden had gegeven,
Om zo baldadiglyk met ons te mogen leeven,
Maar als men 't wel bedenkt zy dienen hier Gods raad,
Die haar gezonden heeft om onzer zonden kwaad,
Wat klaagt dan nog een mensch al heeft hy 't zo bevonden,
Die klaagen wil die klaagt, van wegen zyne zonden,
Want die maar ongeveinst wil in den spiegel kyken,
Der Goddelyke wet die moet zyn vonnis stryken,
Dat hy een zondaar is, wel in den hoogsten graat,
Die zynen even mensch en ook zyn Schepper haat,
Dat hy is afgekeurd van God, als 't hoogste goed,
En dat hy ongeveinst tot hem weer keeren moet,

En als men verder denkt, hoe dat men zonder reeden,
Die goedertieren God gestadig heeft bestreeden,
Zyn weldoen heeft veragt, door een ondankbaar leven,
Voor 't geen Hy, onverdiend, ons altoos heeft gegeven,
Dan spreekt de zaak van zelv, en strekt ons tot een leer,
Wanneer men billyk vraagt: heeft God geen reeden meer?
God heeft oneindig meer, ja duysentmaal meer reeden,
Te klagen over ons en onze kwaade zeden,
'T is waar wy zyn bezogt, maar 't was ons zonden schuld,
Dus dienen wy de straf te dragen met geduld,
Maar wat heeft God gedaan, dat wy hem zoo vermoeijen,
Zoo dit word ingedagt, wy moeten ons verfoeijen,
Dat Hy van jongs af aan tot onz' oude dagen,
Wordt steeds door ons onteerd, gelasterd en geslagen,
Door onze booze tong zyn majesteit geschonden,
En van zyn eer berooft door middel van de zonden,
Zyn heiligheid ontkend, zyn wezenheid verduisterd,
En zyn volmaakte glans die word door ons ontluisterd,
Zyn wetten gansch en gaar onachtzaamlyk vertreeden,
En ik en weet niet hoe door veel baldadigheden,
Ja enkel uit moedwil wy worden niet getergd,
En zo een boos bedryf word ons niet afgevergd,
Wat klaagt dan nog een mensch van kwade tyd en stonden,
'T is beter dat men klaagt van wegen zyne zonden,
Wel is het dan met ons in dezen zo gelegen,
Dat wy tot alle kwaad en boosheid zyn genegen,

En dat ons beste doen is even als een kleed,
Dat weggeworpen wordt, op dat men het vergeet,
Ik zeg ons beste doen, hoe 't ook mag zyn gesteld,
Met al dat gruwzaam kwaad daar straks is van gemeld,
En dus geen beter raad als ieder in zyn eigen,
Met innig onderzoek een waar berouw te krygen,
En dat met verstand en met bedaardheid let,
Zo op ons gantsch bedryf als op den eisch der wet,
Dan word ons mond gestopt, en elk moet belyden,
Dat hy ook schuldig is aan 't kwaad daar wy van zyden,
En dat op 't kwaad der schuld een kwaad der straf zal volgen,
Vermits God op den mensch rechtveerdig is verbolgen,
Om nu die straf t' ontgaan die God in eeuwigheid,
Den onbekeerden mensch voor altoos heeft bereid,
Weet ik geen beter raad myn mede mensch te geeven,
Als dat ons in 't boek des Heeren staat beschreeven,
En dat komt in 't kort maar alles hier op neer,
Draagt kennisse van God en Jesus uwen Heer,
Erkent hem als Gods zoon, gezonden van den Vader,
Staat af van al uw kwaad en tracht hem zo al nader,
In wandel en gedrag zyn beeld zo uit te drukken,
En hem gehoorzaam zyn dan zal het ons gelukken,
Om wederom met hem wiens toorn was ontsteeken,
En die ons had gedrygd het kwaad te zullen wreeken,
Vereenigt en verzoent hier en hier na te leeven,
En dat geen beter staat ons ooit kan zyn gegeeven,

Daar zal geen bitse kou geen landen overstroomen,
 Daar zal geen oorlog zyn, geen twist noch tweedragt koomen,
 Maar eeuwig en altoos een leeven ons omringen,
 Word van den Heer gegund aan al zyn gunstelingen,
 Hier meede breek ik af en wensch, het Jaar aanstaande,
 Ons gunstiger mag zyn als even het voorgaande.

Pr. Visser, à Koedijk

Cor Visser

Bronnen: RANH te Haarlem, Collectie De Goede, Toeg. 197, Inv. 624